

HABITATGESCHIKTHEIDSBEOORDELING EN TOETSING EHS TRANSFERIUM SINT PIETER

GEMEENTE MAASTRICHT

16 maart 2011
075404111:0.1!
B02043.000113

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Huidige situatie	4
1.2	Uitgevoerde ecologisch onderzoeken	5
1.3	voorgenomen activiteit	5
1.4	Leeswijzer	6
2	Wet- en regelgeving	7
2.1	Soortbescherming (Flora-en faunawet)	7
2.2	Gebiedsbescherming (POL)	11
2.3	Ligging planlocatie ten opzichte van de EHS en toetsing ingreep aan de ehs	13
3	Ecologisch onderzoek 2010	14
3.1	Habitatgeschiktheidsbeoordeling	14
3.2	Onderzoeksresultaten per soortgroep	14
3.2.1	Flora	14
3.2.2	Broedvogels	15
3.2.3	Amfibieën en vissen	15
3.2.4	Reptielen	15
3.2.5	Vlinders, libellen, slakken, mieren, kevers	15
3.2.6	Zoogdieren	16
4	Effectbeoordeling en toetsing aan Flora- en faunawet	17
4.1	Effectbeoordeling	17
4.1.1	Flora	17
4.1.2	Broedvogels	17
4.1.3	Amfibieën en vissen	17
4.1.4	Reptielen	18
4.1.5	Vlinders, libellen, slakken, mieren en kevers	18
4.1.6	Zoogdieren	18
4.2	Toetsing Flora- en faunawet	19
5	Conclusies en aanbevelingen	20
5.1	Conclusies	20
5.2	Aanbevelingen	20

HOOFDSTUK 1 Inleiding

De gemeente Maastricht is voornemens een transferium te vestigen onder aan de voet van de Sint-Pietersberg. Het transferium is tegenover het Fort Sint Pieter beoogd. In onderstaande figuur is het beoogde eindbeeld gepresenteerd. Figuur 1.1.

Figuur 1.1

Beoogde inrichting van het transferium. Links naast het transferium ligt het Fort Sint Pieter (blauwe diamantvorm).

Figuur 1.2

Onderzoeksgebied

Vanwege de voorgenomen herinrichting is het noodzakelijk de plannen te toetsen aan de Flora- en faunawet. Daarnaast treedt er afbreuk op aan oppervlakte Ecologische Hoofdstructuur (EHS), omdat de gehele planlocatie in de EHS ligt. Ook deze toetsing wordt in deze rapportage beschreven.

Het toetsen aan de Flora- en faunawet en het toetsen aan de het beleid rond de Ecologische Hoofdstructuur maken deel uit van de opdracht die door gemeente Maastricht aan ARCADIS gegund is.

De beoordeling of er significante effecten optreden ten opzichte van het Natura 2000 gebied Sint-Pietersberg, in het kader van de Natuurbeschermingswet, is niet in deze rapportage openomen. Dit wordt separaat door de gemeente in samenwerking met een andere instantie in beeld gebracht.

De toetsing aan de Flora- en faunawet van de plannen richt zich op de effecten op natuurwaarden die kunnen optreden bij de voorziene herinrichting.

1.1

HUIDIGE SITUATIE

Het plangebied ligt aan de noordzijde van de Sint Pietersberg. In de directe nabijheid van de planlocatie ligt café/restaurant Bergrust, met bijhorende parkeergelegenheid. Aan de oostkant van Bergrust en ten oosten van de Luikerweg liggen enkele intensief gebruikte landbouwpercelen (akkerbouw).

Ten westen hiervan ligt het voormalige Fort Sint Pieter en het hellingbos richting het Jekerdal. Ten noorden van het Fort Sint Pieter ligt een midgetgolfbaan. Dit terrein is onder meer bereikbaar via een holle weg vanaf het Fort. Deze holle weg is voorzien van een schrale bloemrijke berm.

In het gebied liggen verder nog een grasveld van een handboogschietvereniging, een parkeerplaats voor het midgetgolfterrein en enkele volkstuintjes.

Onderstaande foto's geven kort een sfeerimpressie weer van het gebied. Met onder andere een deel van de parkeerplaats Bergrust, met daaronder een van de groeiplekken van Wilde marjolein (gele cirkels en uitgebloeid ten tijde van foto-opname) in de holle weg naar het midgetgolfterrein, daarnaast bloeiend Duifkruid en daar boven het braakliggend deel van het parkeerterreintje van het midgetgolfterrein waar diverse ruigtekruiden bloeien.

In het gebied komen geen goed ontwikkelde elementen voor van bomen en struiken. Het aanwezige groen bestaat slechts uit enkele losse stroken struiken (met name meidoorn, vlierbes). Langs de Luikerweg staat aan de westzijde een meidoornhaag die plaatselijk overgroeid is met Bruidssluier.

In het plangebied zijn geen wateroppervlaktes aanwezig die voor amfibieën geschikte voortplantingswateren vormen.

1.2

UITGEVOERDE ECOLOGISCH ONDERZOEKEN

In 2006 heeft ARCADIS al een ecologisch onderzoek uitgevoerd ter plekke van de planlocatie (rapport x.110502.700105 d.d. 8 september 2006). Uit dit onderzoek is destijds gebleken dat er conflicten kunnen optreden vanwege het voorkomen van Wilde marjolein. Echter vanwege het beschermingsregime en de huidige gedragscodes hoeft hiervoor geen ontheffingsprocedure gestart te worden, wanneer de gemeente werkt conform een goedgekeurde en door de gemeente ondertekende gedragscode.

Daarnaast is door de gemeente Maastricht ecologische data aangeleverd; Flora gegevens van Natuurmonumenten en het rapport "De ecologische waarden van het Fort St. Pieter en de directe omgeving, verslag van een ecologische inventarisatie" (de heer dr. H.P.M. Hillegers, 2007).

1.3

VOORGENOMEN ACTIVITEIT

De Vereniging Natuurmonumenten en de gemeente Maastricht hebben in 2008 een uitvoeringsovereenkomst Fort St. Pieter en omgeving ondertekend.

Een van de doelen van de samenwerking tussen de gemeente en de vereniging Natuurmonumenten is het geven van een kwaliteitsimpuls aan het noordelijke deel van de St. Pietersberg als entree van het natuurgebied. Naast de upgradering van de noordelijke entree (via Luikerweg) wordt ook beoogd om het autogebruik in het natuurgebied zelf zoveel mogelijk te beperken.

De huidige entree vanaf de Luikerweg is sterk verwaarloosd. Het Fort is nauwelijks zichtbaar en momenteel liggen er 3 horecalocaties met ieder een eigen parkeerplaats. De huidige entree naar het natuurgebied is erg onduidelijk. Sterker nog, door de rommelige en versnipperde inrichting is helemaal geen entree herkenbaar. De recreant en toerist die onbekend is in het gebied zal gemakkelijk de entree voorbij rijden en naar het plateau rijden. Boven op de berg ligt een parkeerplaats met aangrenzend een hondenlosloopegebied.

Het plan betreft de realisatie van een deels verzonken transferium ter vervanging van de bestaande parkeerplaatsen. Het betreft hier het samenvoegen van de parkeerplaatsen van het café/restaurant Chalet Berggrust, het midgetgolfterrein, voormalige partycentrum bij Fort St. Pieter én de parkeerplaatsen boven op de Sint-Pietersberg (het parkeerterrein van de voormalige voetbalvelden van Sint Pieter boven op de Sint-Pietersberg).

Voor de realisatie ervan is het noodzakelijk de oude parkeerterreinen en de daarop aangebrachte verhardingslaag (of lagen) te verwijderen.

Het partycentrum bij Fort St. Pieter zal worden gesloopt waarna de voorgevel van het Fort St. Pieter in zijn oude toestand zal worden hersteld.

Het natuurtransferium is vormgegeven als een ovale rondweg met aan weerszijden kops gesitueerde parkeerplaatsen uitgevoerd in dolomiet. Het ovale middendeel is openbaar toegankelijk en vormt het hart van het natuurtransferium. Het is bereikbaar via een wandelpad gelegen op het oude tracé van de Luikerweg. Het oude tracé van de Luikerweg wordt hierdoor geaccentueerd. Vanaf het middengedeelte heeft de bezoeker een prachtig uitzicht op de stad en op de oostelijke flank van het Fort met bijbehorend schootsveld. Het ovale middendeel wordt afgedekt met een dunne laag mergel voor de ontwikkeling van kalkminnende vegetatie. Dit refereert aan de kalkgraslanden en heischrale graslanden die ook verder op de St. Pietersberg voorkomen.

Het groene middendeel komt ca. 1m hoger te liggen dan de aansluitende parkeerplaatsen waardoor auto's gedeeltelijk aan het zicht worden onttrokken. Deze 1m hoge rand wordt gevormd door schanskorven gevuld met silex en touwstenen (harde mergel) afkomstig van de ENCI. Dit materiaal refereert aan de aanwezigheid van kalksteen en vuursteen in de ondergrond.

Het hemelwater afkomstig van het natuurtransferium wordt opgevangen in een wateropvangbekken aan de onderzijde van de St. Pietersberg. Dit is bevorderlijk voor de ontwikkeling van vochtminnende vegetatie en voor amfibieën.

Tevens is direct grenzend aan het natuurtransferium aan de zijde van het open agrarische landschap een nieuwe wijngaard gepland met afschermdende haag. Voor de aanleg van het natuurtransferium moet een deel van de bestaande wijngaard verdwijnen maar dit wordt ruimschoots vergoed door de aanleg van een nieuwe wijngaard.

Naast de aanleg van het parkeerterrein wordt er ook een openbare stadswide gerealiseerd en worden "Limburgse" gemengde hagen aangeplant. Het beheer van de graslanden in de omgeving van het Fort St. Pieter en natuurtransferium zal bestaan uit twee maal per jaar maaien of schaaibegrazing. Doelstelling is de ontwikkeling van heischrale graslanden. Hiervoor zal ook plaatselijk opgaande beplanting van bomen en struiken verwijderd worden.

In het kader van dit plan is ook het streven om het hondenlosloopgebied boven op de Sint-Pietersberg te verplaatsen of te verkleinen. Een aantal gronden in de omgeving van het natuurtransferium komen voor compensatie in aanmerking. Dit zal in samenwerking tussen betrokken partijen en gebruikers nader worden uitgewerkt. Dit komt ten gunste van het Natura 2000 beleid hetgeen een positieve uitwerking zal hebben op de beoogde heischraalgrasland- ontwikkeling op het huidige hondenlosloopgebied op het plateau.

1.4

LEESWIJZER

In het onderliggende rapport wordt achtereenvolgens beschreven welke wettelijke bepalingen er gelden in het kader van de Flora- en faunawet en welke aspecten er in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur (Provinciaal Omgevingsplan Limburg) spelen.

Vervolgens worden de resultaten uit het veldonderzoek besproken en volgt de toetsing aan de Flora- en faunawet.

Tot slot vatten we de belangrijkste conclusies samen en geven we aan in hoeverre er een ontheffingsaanvraag noodzakelijk is. Tevens geven we enkele inrichtingsadviezen.

HOOFDSTUK 2 Wet- en regelgeving

We onderscheiden in dit hoofdstuk twee wet- en regelgevingen, te weten de Flora- en faunawet welke van toepassing is op soortbescherming en het beleid inzake het Provinciaal Ontwikkelingsplan Limburg (POL) welke van toepassing is op gebiedsbescherming.

2.1

SOORTBESCHERMING (FLORA-EN FAUNAWET)

De Flora- en faunawet (2003) regelt de bescherming van in het wild voorkomende planten en dieren. In de wet is onder meer bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden en beschermde planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld (algemene verbodsbepalingen, artikelen 8 t/m 12). Bovendien dient iedereen voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren (algemene zorgplicht, artikel 2). Daarnaast is het niet toegestaan om de directe leefomgeving van soorten, waaronder nesten en holen, te beschadigen, te vernielen of te verstoren.

In de Flora- en faunawet zijn de soortbeschermingsbepalingen uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn geïmplementeerd.

De Flora- en faunawet heeft dan ook belangrijke consequenties voor ruimtelijke plannen. De interpretatie van de wet is in 2009 aangescherpt. Deze aanscherping is in onderstaande uitleg opgenomen.

ALGEMENE ZORGPLICHT

Artikel 2 Flora- en faunawet

In het kader van de Flora- en faunawetgeving geldt dat alle dieren en planten een zekere mate van bescherming genieten, omdat hun bestaan op zichzelf waardevol is, zonder te kijken welk nut de dieren en planten voor de mens kunnen hebben. Dit wordt de intrinsieke waarde genoemd. Vanuit deze intrinsieke waarde is de algemene zorgplicht als vorm van “basisbescherming” opgenomen (artikel 2). Hierin staat dat iedereen voldoende zorg in acht dient te nemen voor de in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving. Ook mag men het welzijn van dieren niet onnodig aantasten en dieren onnodig laten lijden. De algemene zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dier- en plantensoorten, ook voor de soorten die niet als beschermde soort aangewezen zijn onder de Flora- en faunawet. Het is een aanvulling op de algemene verbodsbepalingen die uitsluitend betrekking hebben op beschermde soorten. Het artikel biedt de mogelijkheid om op te treden tegen ongewenste handelingen jegens beschermde dieren en planten, welke niet nadrukkelijk in één van de verbodsbepalingen zijn genoemd. Er bestaat geen wettelijke sanctie op overtreding. Wel kunnen activiteiten door de Algemene Inspectiedienst (AID) worden stilgelegd.

VERBODSBEPALINGEN

De algemene verbodsbepalingen, die handelingen die het voortbestaan van planten en diersoorten in gevaar kunnen brengen verbieden, is een belangrijk onderdeel van de Flora- en faunawet. Deze verboden zorgen ervoor dat in het wild levende soorten zoveel mogelijk met rust worden gelaten. De belangrijkste, voor ruimtelijke plannen relevante wettelijke bepalingen staan hieronder genoemd.

ALGEMENE VERBODSBEPALINGEN FLORA - EN FAUNAWET (ARTIKELEN 8 T/M 12)

Artikel 8. Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11. Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12. Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

VRIJSTELLINGEN EN ONTHEFFINGEN

Bij ruimtelijke plannen, met mogelijke gevolgen voor beschermde planten en dieren, is het verplicht om vooraf te toetsen of deze kunnen leiden tot overtreding van algemene verbodsbepalingen. Wanneer dat het geval dreigt te zijn, moet onderzocht worden of er maatregelen genomen kunnen worden om dit te voorkomen of om de gevolgen voor beschermde soorten te verminderen. Onder bepaalde voorwaarden geldt een vrijstelling, wordt door het ministerie van LNV goedkeuring gegeven aan de mitigerende maatregelen, of is het mogelijk van de minister van LNV ontheffing van de algemene verbodsbepalingen te krijgen voor activiteiten op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Ten aanzien van de criteria die voor vrijstellingen en ontheffingen gelden, kunnen verschillende groepen soorten worden onderscheiden. Deze groepen worden benoemd in het "Besluit van 28 november 2000 houdende regels voor het bezit en vervoer van en de handel in beschermde dier- en plantensoorten", kortweg genoemd "Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten". Dit besluit heeft de status van een AMvB. Onderstaande heeft betrekking op vrijstellingen en ontheffingen voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Voor andere activiteiten gelden andere regels.

Tabel 2.1

Beschermingscategorieën
AMvB artikel 75 Flora- en
faunawet

Categorie		Ontheffing of vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen
Tabel 1	Algemene soorten	Algemene vrijstelling van de verboden 8 tot en met 12, wel zorgplicht, m.u.v. artikel 10
Tabel 2	Overige soorten	Vrijstelling mogelijk, mits gebruik wordt gemaakt van een door de minister goedgekeurde gedragscode; anders ontheffing noodzakelijk (toetsing aan gunstige staat van instandhouding en zorgvuldig handelen). Eventueel mitigatie- en compensatieplicht. Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen. Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag, m.u.v. artikel 10
Tabel 3	Soorten van bijlage 1 van de AMvB	Voor volgens art 75 lid 6 bij AMvB aangewezen soorten geldt een zwaar beschermingsregime. Voor deze soorten geldt, ook wanneer wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geen vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen kan alleen verleend worden wanneer: er geen andere bevredigende oplossing bestaat;

		<p>er sprake is van een bij AMvB bepaald belang. Voor deze groep is per AMvB bepaald dat een ontheffing verleend kan worden (met inachtneming van het voorgaande) bij:</p> <ul style="list-style-type: none"> dwingende reden van groot openbaar belang; ruimtelijke ontwikkeling en inrichting (zolang er geen sprake is van benutting of gewin) van de beschermde soort; enkele andere redenen die geen verband houden met ruimtelijke ontwikkeling, zoals volksgezondheid, openbare veiligheid, voorkomen van ernstige schade; er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort; er zorgvuldig wordt gehandeld. <p>Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen. Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag.</p>
Tabel 3	Soorten op Bijlage IV Europese Habitatrichtlijn	<p>Voor volgens art 75 lid 6 aangewezen soorten die voorkomen op bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt een zwaar beschermingsregime. Voor deze soorten geldt, ook wanneer wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geen vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen kan alleen verleend worden wanneer:</p> <ul style="list-style-type: none"> er geen andere bevredigende oplossing bestaat; er sprake is van een bij AMvB bepaald belang. Voor deze groep is bij AMvB bepaald dat een ontheffing verleend kan worden (met inachtneming van het voorgaande) bij: <p>Nb: voor deze groep kan er geen ontheffing worden verleend op basis van het belang "ruimtelijke ontwikkeling en inrichting". Volgens de AMvB kan dit wel, echter recente uitspraken van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) laten zien dat de AMvB op dit punt een onjuiste implementatie van de Europese Habitatrichtlijn is.</p> <ul style="list-style-type: none"> enkele andere redenen die geen verband houden met ruimtelijke ontwikkeling, zoals volksgezondheid, openbare veiligheid, voorkomen van ernstige schade; er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort; er zorgvuldig wordt gehandeld. <p>Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen (LNV hanteert nu de term "Positieve Afwijzing"). Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag.</p>

BROEDVOGELS

Vanwege de bepalingen in de Europese Vogelrichtlijn, die overgenomen zijn in de Flora- en faunawet, geldt er voor vogels een afwijkend beschermingsregime. Uit recente uitspraken van de ABRvS blijkt dat de manier waarop in Nederland tot voor kort werd omgegaan met ontheffingen voor vogels in strijd is met de Europese Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn staat een ontheffing alleen toe wanneer:

- Er geen andere bevredigende oplossing is.
- Er tevens sprake is van één van de volgende belangen.
  - Bescherming van flora en fauna.
  - Veiligheid van luchtverkeer.
  - Volksgezondheid en openbare veiligheid.

Dit betekent dat voor het verstoren van broedende vogels, hun eieren of jongen slechts in uitzonderlijke gevallen ontheffing kan worden verleend voor een ruimtelijke ingreep, namelijk als voldaan is aan het bovenstaande. In de praktijk betekent dit dat voor vogels gestreefd moet worden naar het voorkomen van het overtreden van verbodsbepalingen. In veel gevallen kan overtreding van verbodsbepalingen worden voorkomen door (verstorende) werkzaamheden buiten het broedseizoen (de perioden dat het nest in gebruik is voor het broeden of grootbrengen van jongen) aan te laten vangen.

Binnen de groep van vogels zijn er soorten waarvan het nest wordt aangemerkt als een zogenaamde "vaste rust- of verblijfplaats". Dergelijke verblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd onder artikel 11 van de algemene verbodsbepalingen, en vormen de meest streng beschermde groep. Vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels zijn aangewezen in de "aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten" (Ministerie van LNV, 2009) en bestaan uit de categorieën van vogelsoorten opgenomen in onderstaande tabel 2.2.

Tabel 2.2

Categorieën broedvogels

Vogels	
Categorie	Type verblijfplaatsen
Categorie 1	Vaste rust- en verblijfplaatsen; nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
Categorie 2	Nesten van koloniebroeders, nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
Categorie 3	Honkvaste broedvogels en vogels afhankelijk van bebouwing; nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
Categorie 4	Vogels die zelf niet in staat zijn een nest te bouwen; vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
Categorie 5	Niet jaarrond beschermd, inventarisatie gewenst; nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Of voor het (buiten het broedseizoen) wegnemen van jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffing noodzakelijk is, dient te worden vastgesteld met behulp van een zogenaamde omgevingscheck¹.

Daarnaast is de noodzaak tot een ontheffing mede afhankelijk van de mogelijkheid tot het mitigeren (inclusief het aanbieden van vervangende nestgelegenheden) van negatieve effecten.

¹ Een deskundige dient vast te stellen of er in de omgeving voldoende gelegenheid is voor de soort om zelfstandig een vervangend nest te vinden.

PLICHT OM VOORAF TE TOETSEN

Wanneer plannen worden ontwikkeld voor ruimtelijke ingrepen of voornemens ontstaan om werkzaamheden uit te voeren, dient vooraf goed te worden beoordeeld of er mogelijke nadelige consequenties voor beschermde inheemse soorten zijn. In beginsel is daarvoor de initiatiefnemer zelf verantwoordelijk. Deze moet tijdens de uitwerking van zijn plannen of tijdens het plannen van werkzaamheden het volgende in kaart brengen:

- Welke beschermde dier- en plantensoorten komen in en nabij het plangebied voor?
- Heeft het realiseren van het plan of de uitvoering van geplande werkzaamheden gevolgen voor deze soorten?
- Zijn deze gevolgen strijdig met de algemene verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet betreffende planten op hun groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving?
- Kunnen het plan of de voorgenomen werkzaamheden zodanig aangepast worden dat dergelijke handelingen niet of in mindere mate gepleegd worden, of zodanig uitgevoerd worden dat de invloed op beschermde soorten verminderd of opgeheven wordt?
- Is, om de plannen te kunnen uitvoeren of de werkzaamheden te kunnen verrichten, vrijstelling mogelijk of ontheffing (ex-artikel 75 van de Flora- en faunawet) van de verbodsbepalingen betreffende planten op de groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving vereist (tabel 3, soorten van bijlage 1, AMvB)?
- Is er, op basis van een gedegen maatregelenpakket ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen, zicht op een beschikking van het ministerie waarin goedkeuring wordt gegeven voor dit maatregelenpakket (LNV hanteert nu de term “Positieve Afwijzing”, eerder werd een ontheffing afgegeven) (tabel 3, soorten van Bijlage IV Europese Habitatrichtlijn)?
- Welke voorwaarden zijn verbonden aan vrijstellingen of ontheffingen en welke consequenties heeft dit voor de uitvoering van het plan?

2.2

GEBIEDSBESCHERMING (POL)

Binnen Limburg ligt een netwerk aan natuurkerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en ecologische verbindingen die planologisch beschermd zijn. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en de Provinciale Ontwikkelingszone Groen (POG)².

PLANOLOGISCHE BASISBESCHERMING

De Nota Ruimte (Ministeries van VROM, LNV, V&W en EZ, 2006) stelt dat ruimtelijke ingrepen moeten worden getoetst op mogelijke negatieve effecten voor de aanwezige natuur- en landschapswaarden. Voor de gehele EHS geldt het ‘nee, tenzij beginsel’.

Voor de POG geldt het ‘ja, mits regime’. Ruimtelijke ontwikkelingen zijn hier in tegenstelling tot de EHS wel mogelijk, mits er een groene tegenprestatie tegenover staat. Anders dan bij de EHS is het hier niet noodzakelijk om het zwaarwegend maatschappelijke belang en het gebrek aan alternatieven aan te tonen. Voor de EHS geldt het toetsingskader van het Structuurschema Groene Ruimte 1995 (SGR). Dit is overgenomen in de Nota Ruimte.

² Op 21 juni 2005 hebben de Gedeputeerde Staten het Ontwerpbesluit tot wijziging van de Ecologische Hoofdstructuur ten behoeve van de Wet ammoniak en veehouderij vastgesteld. De Provinciale Ecologische Structuur (PES) is hiermee vervangen door de EHS en POG.

BELEIDSREGEL MITIGATIE NE COMPENSATIE NATURWAARDEN (2005)

Het compensatiebeginsel van het SGR is verder uitgewerkt in de Beleidsregel mitigatie en compensatie natuurwaarden van de provincie Limburg (6 september 2005). De provincie is het bevoegde gezag voor het goedkeuren van compensatieplannen (waarin ook de mitigatie is meegenomen).

Directe of indirecte aantasting van bos- en natuurgebied dient waar mogelijk te worden voorkomen. De provincie geeft slechts een vergunning, verklaring van geen bezwaar of goedkeuring wanneer:

- De aantasting wordt gemitigeerd en gecompenseerd volgens een compensatieplan.
- De verantwoordelijkheden ten aanzien van de uitvoering zijn vastgelegd in een compensatieovereenkomst of vergunning.
- Het compensatieplan voldoet aan de richtlijnen zoals vastgelegd in de Beleidsregel mitigatie en compensatie natuurwaarden van Limburg.

Uitgangspunt in het compensatieplan is dat geen netto verlies optreedt aan natuur-, bos- en landschapswaarden. Dit uitgangspunt geldt overigens niet alleen voor de EHS en de POG, maar ook voor:

- Natura 2000-gebieden (Natuurbeschermingswet 1998).
- Gebieden die vallen onder de Boswet.
- De als bos, natuur of landschapselement bestemde gebieden in het bestemmingsplan.

SPELREGELS EHS

Eind 2007 hebben de Ministeries van LNV en VROM en de provincie de 'Spelregels EHS' uitgebracht. Dit is een nieuw beleidskader voor het compensatiebeginsel, de EHS-saldobenadering en het herbegrenzen van de EHS. De oorspronkelijke 'Uitwerking compensatiebeginsel SGR' uit 1995 is hiermee vervangen door de 'Spelregels EHS'. Relevant is dat kwalitatieve effecten zoals verstoring en verdroging alleen worden meegenomen als het gaat om rechtstreekse werking. Conform Nota ruimte geldt namelijk geen 'externe werking' voor de EHS. Daarnaast wordt niet alleen gekeken naar actuele natuurwaarden, maar ook naar ecologische potenties. Deze natuurwaarden zijn gebaseerd op de natuurdoelen van het gebied inclusief de bijbehorende abiotische en biotische randvoorwaarden.

EXTERNE WERKING

In de brief van 3 december 2004 heeft de minister van LNV, mede namens de minister van VROM, besloten om in de Nota Ruimte het 'nee, tenzij'-regime op gebieden in de nabijheid van de EHS te laten vervallen (TK 29 576, nr 12). In een brief van 5 juni 2008 heeft de minister van LNV nogmaals aangegeven dat ingrepen buiten de EHS niet worden beoordeeld op hun effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden binnen de EHS (TK 29 576, nr 12). In de beantwoording van een aantal vragen van de vaste Kamercommissie voor LNV in 2008 is expliciet tot uitdrukking gebracht dat dit 'Nee-tenzij' regime niet van toepassing is op ingrepen buiten de EHS die gevolgen kunnen hebben voor de EHS zelf, de zogenaamde "externe effecten" (TK 29576, nr. 52). Dit betekent overigens wel, dat bij een ingreep *in* de EHS, ook rekening gehouden moet worden met indirecte effecten, zoals geluidsverstoring.

2.3

LIGGING PLANLOCATIE TEN OPZICHTE VAN DE EHS EN TOETSING INGREEP AAN DE EHS

Het plangebied ligt binnen de Ecologische Hoofdstructuur. In onderstaande figuur is deze ligging afgebeeld.

Figuur 2.3

Ligging ten opzicht van beschermde gebieden. De gele vlek geeft globaal de ligging van het onderzoeksgebied weer.

Ingrepen binnen de Ecologische Hoofdstructuur zijn compensatieplichtig. Hierbij geldt derhalve de compensatieregeling (Natuurbalans) plus eventuele kwaliteitstoeslag vanuit het POL beleid. Bij de uitvoer betekent dat er voldoende compensatiegrond ter beschikking gesteld moet worden.

Uit het onderzoek blijkt dat het beoogde transferium in zijn geheel binnen de EHS ligt (perspectief 1 Bos- en natuurgebied). Daarnaast heeft de ingreep plaats in een klein deel van het Natura 2000 gebied Sint-Pietersberg. Het betreft hier een deel van de boshelling aan de rand van de Luikerweg.

De bomen en struiken die er voorheen stonden zijn recentelijk afgezet en het gedeelte is nu overgroeid met Bosrank.

De kwaliteit van het EHS gebied ter plekke is zeer beperkt te noemen, met uitzondering van de vegetatie in de berm van de holle weg naar het midgetgolfterrein, met name de zuidhelling aan de rand van de toekomstige stadsweg. Deze strook is bijzonder en soortenrijk te noemen.

Omdat er kwalitatief gezien laagwaardig EHS gebied verloren gaat geldt in dat geval niet dat er een toeslag aan EHS oppervlakte gecompenseerd hoeft te worden. Kortom de compensatie van EHS grond wat bij de herinrichting verloren gaat dient 1 op 1 teruggebracht te worden. Compensatie van EHS grond dient aansluitend bestaand EHS gebied gedaan te worden.

In het kader van de EHS compensatie dient ook rekening gehouden te worden met de beoogde ontwikkelingen in het kader van het Stimuleringsplan Limburg. In het Stimuleringsplan Zuid-Limburg-Zuid (Provincie Limburg 2002) wordt gestreefd naar de ontwikkeling van natuur/bos met een belangrijke natuurfunctie.

HOOFDSTUK

3

2010

Ecologisch onderzoek

3.1**HABITATGESCHIKTHEIDSBEOORDELING**

In augustus 2010 is er een veldbezoek uitgevoerd ter plekke van de beoogde ligging van het transferium en ter plekke van de oostelijk gelegen helling waar onder andere een wijngaard gepland is.

Tijdens het veldbezoek is onderzocht of er beschermde soorten voorkomen en of er geschikte habitats aanwezig zijn die het leefgebied vormen van beschermde soorten flora en fauna. Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet.

De planlocatie is bezocht op een zonnige dag met een gemiddelde temperatuur van circa 17°C.

3.2**ONDERZOEKSRISULTATEN PER SOORTGROEP****3.2.1****FLORA**

Het gebied ten westen van de Luikerweg is vanwege het schrale en bloemrijke karakter, floristisch interessant. Met name de berm richting de midgetgolfvereniging (zuidhelling) en het talud aan de westzijde van de handboogschietvereniging worden gekenmerkt door schrale soortenrijke vegetaties. In deze stroken groeit onder meer de beschermde Wilde marjolein (tabel 2 FFwet). Daarnaast groeien er bijzondere soorten als Kattendoorn, Ruige weegbree, Beemdkroon, Kleine pimpernel, Geel walstro, Ruige leeuwentand en Gewone agrimonie. Deze soorten zijn kwalificerende plantensoorten voor Glanshaverhooilanden op lemige bodem. In de nabijheid van het gebied, langs de bermen van de Luikerweg en in andere ruigtestroken groeien soorten als Wilde reseda, Boerenwormkruid, Wilde cichorei, Knoopkruid, Gele morgenster, Gewone berenklaauw en Fluitekruid. Op een enkele plaats komen rozetten voor van de Grote kaardenbol. Deze soort is beschermd in Tabel 1 van de Flora- en faunawet (echter vrijgesteld van ontheffing bij ruimtelijke ingrepen).

Natuurmonumenten heeft in juli 2010 een lijst vrijgegeven met waarnemingen van planten. In de berm van de holle weg naar de midgetgolfvereniging groeien: Beemdkroon, Geelhartje, Knoopkruid, Boerenwormkruid, Wilde Marjolein, Veldlathyrus, Kleine pimpernel, Goudhaver, Ruige leeuwentand, Ratelaar, Duifkruid, Duizendblad.

Op het terrein van de handboogschietvereniging: Ruige weegbree, Rolklaver, Ruige leeuwentand, Beemdkroon, Geel walstro en Knoopkruid.

En op het braakliggend terrein achter de parkeerplaats van het golfterrein zijn soorten aangetroffen als; Kroonkruid, Ratelaar, Beemdkroon, Boerenwormkruid, Akelei, Wilde marjolein en Moerasspirea.

Volgens de flora databank van de Provincie Limburg komen er naast deze soorten geen andere beschermde soorten flora voor.

3.2.2

BROEDVOGELS

In het gebied broeden geen vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn. Het gebied vormt minimaal geschikt broedbiotoop voor vogels. Patrijzen zijn niet aangetroffen of te verwachten vanwege het gebrek aan voldoende verruigde akkerranden.

3.2.3

AMFIBIEËN EN VISSSEN

Beschermde soorten amfibieën en vissen zijn uit te sluiten in het gebied vanwege het ontbreken van geschikt voortplantingshabitat. Algemeen voorkomende soorten zoals Gewone pad en Bruine kikker kunnen overwinteringsgebied hebben binnen de planlocatie, (bijvoorbeeld in strooisellagen en onder hagen).

3.2.4

REPTIELEN

Het voorkomen van Hazelworm en Levendbarende hagedis is niet uit te sluiten in het gebied. Hazelwormen komen voor in het gebied, maar zullen met name geschikte voortplantingsplekken hebben in de beboste delen. De bermen en de niet bebouwde delen van het terrein vormen geschikt jachtbiotoop. De verharde delen van het gebied (zoals de parkeergelegenheden bij het Fort en ter plekke van café/restaurant Bergrust) vormen geen geschikte jachtgebieden.

Er dient echter rekening gehouden te worden met hun voorkomen tijdens de herinrichting. Hoe om te gaan met deze soort tijdens de uitvoer van werkzaamheden wordt in hoofdstuk 5 besproken.

Er zijn, ook tijdens het veldonderzoek, geen waarnemingen bekend of gedaan van Levendbarende hagedis. De soort is wel bekend uit het gebied ten westen van de ENCI Groeve. De soort kan zich in de toekomst uitbreiden naar noordelijk gelegen gebieden, die wel geschikt habitat vormen voor deze soort.

De Muurhagedis is vooralsnog niet aangetroffen in dit gebied. De aanwezige populatie in Maastricht breidt zich zeer gestaag uit naar omliggende gebieden. Of de soort er eigenhandig kan komen is sterk de vraag. Het Fort en de directe omgeving ervan vormen in potentie zeer geschikt habitat.

3.2.5

VLINDERS, LIBELLEN, SLAKKEN, MIEREN, KEVERS

Populaties van zwaar beschermde soorten vlinders, libellen, mieren en kevers zijn niet te verwachten binnen de planlocatie, vanwege het ontbreken van voldoende optimaal ontwikkelde habitats.

Tijdens het veldonderzoek zijn enkele algemeen voorkomende soorten vlinders aangetroffen.

De bermen langs de Luikerweg, de bermen in de holle weg en de boshellingen ter plekke vormen geschikt leefgebied voor de Wijngaardslak. De soort is beschermd in het kader van de Flora- en faunawet en is benoemd als Tabel 1 soort, wat betekent dat ruimtelijke ingrepen voor deze soort uitgevoerd mogen worden zonder ene ontheffing. Wel geldt hier de Algemene Zorgplicht (Artikel 2 Flora- en faunawet)

Het Vliegend Hert komt aan de westkant van de Maas niet voor (Vliegend Hert in Limburg Actieplan 2006-2010). Binnen de planlocatie ligt oom geen geschikt habitat voor deze soort. Het hellingbos aan de westkant van het Fort, wat aansluiting vindt met het Jekerdal, vormt vanwege de samenstelling van soorten (met veel Zomereik) een geschikt habitat. De soort kan zich in de toekomst vestigen, maar komt er nu niet voor.

3.2.6

ZOOGDIEREN

VLEERMUIZEN

De planlocatie kan het foerageergebied zijn van diverse soorten vleermuizen. Het open karakter vormt echter geen primair leefgebied voor vleermuizen. Het gangenstelsel onder het Fort Sint Pieter en het Fort Sint Pieter zelf vormt overwinteringsgebied voor vleermuizen. Aantasting hiervan treedt niet op bij de herontwikkelingen, maar mogelijk dat er vliegroutes van en naar de ingangen van het mergelstelsel verstoord kunnen raken door verlichting met lantaarnpalen.

DAS

Binnen de planlocatie zelf komen geen belopen of onbelopen burchtlocaties voor van dassen. De soort is bekend uit omliggende gebieden en heeft burchtlocaties in de directe nabijheid (hellingbos ten westen van Fort Sint-Pieter). Dassen kunnen de planlocatie als foerageergebied gebruiken, maar het gebied vormt geen primair foerageergebied vanwege de afstand tot dichtstbijzijnde burcht en vanwege de huidige recreatieve druk ter plekke van het Fort en café/restaurant Bergrust).

Primair habitat (in kwaliteit en kwantiteit) gaat dan ook niet verloren. Door het omvormen van intensief gebruikte landbouwpercelen tot meer natuurlijke biotopen levert ene verbetering in kwaliteit en kwantiteit geschikt foerageergebied.

EELHOORN

De Eekhoorn is bekend uit de omgeving, maar gebruikt de planlocatie niet als voortplantingsgebied.

STEENMARTER

Daarnaast vormt de planlocatie geschikt habitat voor egels, mollen, diverse soorten muizen en konijnen. De Steenmarter kan het gebied als foerageergebied gebruiken. Verblijfplaatsen zijn uitgesloten, omdat geschikte voortplantingsplekken ontbreken in het te ontwikkelen gebied. Het Fort Sint-Pieter en café Bergrust kunnen potentiële voortplantingsplekken zijn.

HOOFDSTUK

4 Effectbeoordeling en toetsing aan Flora- en faunawet

4.1 EFFECTBEOORDELING

Hieronder worden de effecten opgesomd die kunnen optreden ten aanzien van beschermde soorten.

4.1.1 FLORA

Bij de ingreep kunnen groeiplaatsen van Wilde marjolein verloren gaan. Deze plant is beschermd in het kader van de Flora- en faunawet. Daarnaast kunnen er groeiplaatsen verdwijnen van diverse bijzondere kalkgraslandsoorten zoals Ruige leeuwentand, Geelhartje, Duifkruid en Kleine pimpernel.

Deze groeiplaatsen kunnen voorgoed verdwijnen, wanneer er bij de uitvoeringswerkzaamheden onvoldoende rekening mee gehouden wordt. Voor de werkzaamheden met betrekking tot het verplanten van de Wilde marjolein dient een werkprotocol te worden opgesteld. Dit kan in de lijn van een goedgekeurde en door de gemeente ondertekende gedragscode.

De aanwezige struiken en kleine bomen vormen geen belangrijke elementen voor vleermuizen of broedvogels.

4.1.2 BROEDVOGELS

Er treden geen negatieve effecten op ten aanzien van broedvogels waarvan de nestlocaties jaarronde bescherming genieten. Afbreuk aan boshabitat treedt niet op, waarmee bosvogels geen negatieve effecten ondervinden van de ingreep. Soorten van open agrarische gebieden komen er niet of zeer beperkt voor. Deze soorten vinden, vanwege de beoogde ligging en herontwikkelingen in het gebied geen hinder van de voorgenomen ingreep.

4.1.3 AMFIBIEËN EN VISSSEN

Er treden geen effecten op ten aanzien van deze soortgroepen omdat zwaar beschermde soorten niet aangetroffen of te verwachten zijn.

Effecten op algemeen voorkomende soorten amfibieën kunnen optreden, maar kunnen vanwege de vrijstelling van ontheffing conform de Algemene Zorgplicht (Artikel 2 Ffwet) voorkomen worden.

4.1.4

REPTIELEN

Er treden geen effecten op ten aanzien van Levendbarende hagedis, omdat deze soort niet voorkomt in het gebied of in de direct aangrenzende omgeving.

Effecten op Hazelwormen zijn uit te sluiten, wanneer de werkzaamheden in de minst kwetsbare periode uitgevoerd worden. Gedurende de zomerperiode kan de planlocatie dienst doen als foerageergebied voor Hazelwormen. Effecten op voortplantingsplekken treden niet op, omdat deze niet aanwezig zijn binnen het plangebied. Deze zijn voorhanden in het hellingbos ten westen van de Luikerweg.

4.1.5

VLINDERS, LIBELLEN, SLAKKEN, MIEREN EN KEVERS

Effecten op vlinders, libellen, mieren en kevers zijn niet te verwachten, omdat geschikte habitats niet aanwezig zijn binnen de planlocatie.

Effecten op Wijngaardslak zijn niet uit te sluiten. Door de werkzaamheden uit te voeren gedurende de meest gunstige periode (winterperiode) en conform de Algemene Zorgplicht (artikel 2 Ffwet) kunnen effecten voorkomen worden. Het is met enige zekerheid te stellen dat Wijngaardslakken in de meer beschutte delen (bosranden, houtstapels en humuslagen in het bos) zullen overwinteren.

4.1.6

ZOOGDIEREN

VLEERMUIZEN

Er treden geen effecten op ten aanzien van vleermuizen, omdat er geen primaire foerageergebieden worden aangetast. Vaste rust- en verblijfplaatsen en aanduidbare migratieroutes zijn niet aanwezig.

De functie van de mergelgrotten onder het Fort Sint Pieter als overwinteringsverblijf komt niet in het geding, als er rekening gehouden wordt met belichting welke voorkomt dat geschikte invliegopeningen belicht worden.

DAS

De aanwezige burchtlocatie van de Das in het hellingbos ten westen van Fort Sint Pieter wordt niet verstoord. Door de ingreep treedt ter plekke van de beoogde planlocatie geen afbreuk op aan primair foerageergebied van de Das.

EKKHOORN, STEENMARTER

Effecten op Eekhoorn, Steenmarter zijn uit te sluiten omdat de soort geen voortplantingsgebieden hebben binnen de planlocatie. Het gebied kan dienst doen als foerageergebied.

Effecten op kleinere zoogdieren kunnen optreden, maar kunnen vanwege de vrijstelling van ontheffing conform de Algemene Zorgplicht (Artikel 2 Ffwet) voorkomen worden.

4.2

TOETSING FLORA- EN FAUNAWET

Op basis van de resultaten uit het veldonderzoek kan gesteld worden dat er meerdere overtredingen optreden bij de voorgenomen herinrichting van het gebied.

Het betreft hier overtredingen op voornamelijk tabel 1 Flora en fauna soorten zoals algemeen voorkomende soorten broedvogels (bossoorten), grondgebonden zoogdieren (Egel, Mol, Konijn, diverse muizensoorten), flora (Grote kaardenbol), Wijngaardslak en amfibieën.

Daarnaast treedt er een overtreding op ten aanzien van een Tabel 2 plantensoort, te weten Wilde marjolein. Voor deze soort geldt dat de werkzaamheden uitgevoerd mogen worden in het kader van een goedgekeurde gedragscode (bijvoorbeeld de gedragscode Bouwend Nederland). Hiervoor dient een gedegen plan opgesteld te worden waarmee de soort gewaarborgd blijft voor de toekomst. Te denken valt aan een verplantingsplan naar geschikte alternatieve groeiplekken in de directe nabijheid. Indien er gewerkt wordt met een goedgekeurde gedragscode is ene ontheffingsaanvraag niet aan de orde.

Het verwijderen van andere bijzondere Kalkgraslandsoorten leidt niet tot knelpunten in het kader van de Flora- en faunwet, omdat deze soorten niet wettelijk beschermd zijn.

HOOFDSTUK 5

Conclusies en aanbevelingen

5.1

CONCLUSIES

Tijdens het veldonderzoek en uit de beschikbare natuurgegevens blijkt dat:

- Er binnen de planlocatie groeiplaatsen zijn van de beschermde Wilde marjolein (Tabel 2 Flora- en faunawet).
- Er binnen de planlocatie soorten planten, amfibieën en grondgebonden zoogdieren voorkomen die licht beschermd zijn in het kader van de Flora- en faunawet (Tabel 1 soorten).
- Er geen afbreuk optreedt aan beschermd leefgebied van vleermuizen.
- Er geen aantasting plaats heeft van jaarrond beschermde nestlocaties van broedvogels.
- Het gebied geen optimaal ontwikkeld voortplantingsgebied voor Hazelworm of Levendbarende hagedis vormt.
- Het gebied geen actueel leefgebied is van Muurhagedis.
- Geen primair onderdeel is van het leefgebied van Das en dat er geen aantasting vindt aan primair leefgebied of burchtlocaties.
- Er aantasting optreedt aan Ecologische Hoofdstructuur, welke conform de EHS Compensatieregeling van de Provincie Limburg gecompenseerd dient te worden, zij het zonder extra toeslag uit de compensatie regeling EHS van de Provincie Limburg.
- Dat een ontheffing niet noodzakelijk is in het kader van de Flora- en faunawet ten aanzien van het vernietigen van groeiplaatsen van de Wilde marjolein, mits er gewerkt wordt conform een goedgekeurde en door de gemeente ondertekende gedragscode (bijvoorbeeld de gedragscode Bouwend Nederland).

5.2

AANBEVELINGEN

- Het is aan te bevelen een werkprotocol op te stellen alvorens de werkzaamheden te starten, die er op toe zien dat de aanwezige planten van Wilde Marjolein ofwel behouden blijven ofwel verplant worden.
- Daarnaast dient er in het werkprotocol rekening gehouden te worden met de werkperiode ten aanzien van beschermde soorten. Het werkprotocol dient zich te richten op werkbare periodes ten gunste van Wijngaardslak, vleermuizen en broedvogels.
- Het uitrasteren van het werkveld kan overtredingen met bijvoorbeeld reptielen (Hazelworm) en amfibieën tijdens de aanleg periode voorkomen. Indien de werkzaamheden uitgevoerd worden buiten de actieve periode (bijvoorbeeld de winterperiode) dan is dit niet noodzakelijk.